

Βηρυτός - 26/3/2026. Αυτή η γενιά δεν θα κάνει εμφύλιο

Ο Υπουργός Εξωτερικών του Λιβάνου κήρυξε persona non grata τον πρεσβευτή της Τεχεράνης στη Βηρυτό. Η διορία για να αποχωρήσει από την χώρα λήγει την Κυριακή 29 Μαρτίου. Ο Youssef Raggi, που ανέλαβε την ηγεσία του Υπουργείου Εξωτερικών το 2025 ανήκει στο χριστιανικό κόμμα Lebanese Forces που έχει προγραμματική θέση υπέρ του αφοπλισμού της Χεζμπολάχ. Υπέρμαχος της βελτίωσης των σχέσεων του Λιβάνου με την Δύση, ο Naggi θεωρεί ότι η είσοδος της σιιτικής οργάνωσης στον πόλεμο στο πλευρό του Ιράν θέτει σε κίνδυνο την χώρα και προκαλεί την εισβολή του Ισραήλ στις νότιες περιοχές. Φυσικά, ο Υπουργός Εξωτερικών δεν έχει την δικαιοδοσία να κηρύξει οποιονδήποτε πρεσβευτή persona non grata.

Η ανακοίνωση του ήταν άλλη μια προσπάθεια δημιουργίας εντυπώσεων και πίεσης ενάντια στην Χεζμπολά και το στρατόπεδο της αντίστασης συνολικά. Το κατακερματισμένο τοπίο της λιβανέζικης πολιτικής σκηνής δεν επιτρέπει σε κανένα από τα δύο μεγάλα μέρη της κυβέρνησης να ακολουθήσει αποφασιστικά την μια ή την άλλη κατεύθυνση. Στην πραγματικότητα, η κυβέρνηση του Λιβάνου απαρτίζεται από ένα ετερόκλητο άθροισμα ευαίσθητων ισορροπιών που ευνοούν την απόλυτη αδράνεια του κεντρικού κράτους. Ανακοινώσεις, απειλές, αποφάσεις, προγραμματικές δηλώσεις μένουν συνήθως απλές διακηρύξεις, θυμίζοντας χαρτοπόλεμο ελληνικών κομμάτων για κάποια εξεταστική επιτροπή της Βουλής που συγκάλυψε ένα σκάνδαλο ή έγκλημα.

Οφείλουμε να το θυμόμαστε αυτό όταν στα ελληνικά μέσα η Χεζμπολά παρουσιάζεται ως μια εξτρεμιστική, περιθωριακή ομάδα που αντιπαρατίθεται με το Ισραήλ με πρακτικές τρομοκρατίας. Η Χεζμπολά είναι η μεγαλύτερη πολιτική δύναμη της χώρας, με ποσοστό που ξεπέρασε το 21% στις τελευταίες εκλογές του 2022. Το μπλοκ που συσπειρώνεται γύρω της έλαβε 44% και αποτελεί αδιαμφισβήτητη τη μεγαλύτερη πολιτική συμμαχία της χώρας. Εξίσου σημαντικό είναι ότι το μπλοκ της αντίστασης συμπεριλαμβάνει κόμματα και δίκτυα υποστήριξης από όλες τις θρησκευτικές κοινότητες του Λιβάνου. Οι Χριστιανοί του Free Patriotic Movement με ποσοστό 8,22% είναι η σημαντικότερη, μη-σιιτική δύναμη της συμμαχίας ενώ σουνιτικές προσωπικότητες και φατρίες στην επαρχία της χώρας αποτελούν οργανικά τμήμα του μπλοκ της αντίστασης.

Το σύστημα διακυβέρνησης της χώρας διαμορφώθηκε από την αποικιοκρατική ανάγκη ελέγχου και εξισορρόπησης των εσωτερικών κοινωνικών δυναμικών. Οι βουλευτικές έδρες αντιστοιχούν σε επιμέρους εθνοτικές και θρησκευτικές πληθυσμιακές ομάδες ανεξαρτήτως ιδεολογικής και πολιτικής

τοποθέτησης. Στην πορεία του 20ού και 21ου αιώνα ωστόσο, το συγκεκριμένο σύστημα έχει εξελιχθεί σε μια μορφή νόθευσης την κατανομής των εδρών καθώς η δημογραφική διαίρεση της χώρας βασίζεται σε απογραφή του 1932(!) που όριζε τον χριστιανικό πληθυσμό ως ισχνή πλειοψηφία. Θεωρείται από πολλούς δεδομένο ότι έκτοτε η δημογραφική εικόνα έχει ανατραπεί υπέρ των μουσουλμάνων, σιιτών και σουνιτών. Αυτό το δεδομένο οδηγεί σε προφανείς στρεβλώσεις των εκλογικών αποτελεσμάτων όπως το εξής: Η Χεζμπολά και το Αμάλ (η έτερη σιιτική πολιτική δύναμη) με ποσοστό 35% λαμβάνουν 26 έδρες, ενώ τα δύο κύρια χριστιανικά κόμματα με ποσοστό λίγο παραπάνω από 20% λαμβάνουν 36 έδρες. Καμία πολιτική δύναμη, ακόμα και αν θεωρεί ότι θα ευνοηθεί από ενδεχόμενη νέα απογραφή, δεν έχει προτείνει την πραγματοποίηση της καθώς ο φόβος της πρόκλησης οξυμένων εσωτερικών τριβών λειτουργεί ξανά παραλυτικά.

Η κύρια διαιρετική τομή στο Λίβανο είναι η στάση των πολιτικών δυνάμεων απέναντι στο Ισραήλ ως ξένο εισβολέα και κατακτητή, σε συνδυασμό πάντα με το ερώτημα του Παλαιστινιακού. Η Χεζμπολά, λόγω και της ηγετικής της θέσης στην αντίσταση του λιβανέζικου νότου απέναντι στις πολλαπλές εισβολές του Ισραήλ, έχει κατοχυρωθεί ως ηγεμονική δύναμη του πόλου της αντίστασης και της διαχρονικής στήριξης του παλαιστινιακού αγώνα και των Παλαιστινίων του Λιβάνου. Ο ρόλος της όμως δεν εξαντλείται εκεί. Η ουσιαστική απουσία κεντρικού κράτους έδωσε την ευκαιρία στη Χεζμπολά να αναδειχθεί ως εγγυήτρια ενός πλέγματος κοινωνικών παροχών και θεσμικών λειτουργιών που συγκροτούν μια βαθιά κοινωνική συμμαχία που υπερβαίνει την απλή εκλογική στήριξη. Τα νοσοκομεία, τα σχολεία, οι πρωτοβάθμιες δομές υγείας, οι βιβλιοθήκες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (που παρέχουν ευνοϊκά δάνεια στις ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες ανεξαρτήτως θρησκευτικών πεποιθήσεων) είναι τμήματα του κοινωνικού συμβολαίου της οργάνωσης με τα εκατομμύρια των υποστηρικτών της.

Μία περιήγηση στη Dahiye

Αν η πρώτη στρέβλωση των ΜΜΕ είναι η φύση της Χεζμπολά η δεύτερη αφορά την περιοχή από την οποία αντλεί την υποστήριξη της στην πρωτεύουσα. Η Dahiye (προάστια στα αραβικά) είναι τα νότια προάστια της Βηρυτού, από τις πιο υποβαθμισμένες περιοχές που συγκεντρώνει το εργατικό και πληθειακό τμήμα της Βηρυτού, μια περιοχή που η συνολική της έκταση ξεπερνάει τον δήμο της Βηρυτού και η οποία έχει πληθυσμό 700.000 κατοίκους. Η Dahiye όμως δεν είναι το «προπύργιο» της Χεζμπολά, είναι μια κανονική γειτονιά με εργαζόμενους, μαγαζιά, φθινό φαγητό που προτιμούν οι εργαζόμενοι της πρωτεύουσας όπως ο οδηγός μας ο Ζ., που παρά τα χτυπήματα του Ισραήλ επιμένει να κάνει το διάλειμμα του στο ίδιο μαγαζί που το έκανε και πριν τον πόλεμο.

✖ Η Dahiye επίσης είναι η περιοχή που ο πόλεμος είναι πιο υπαρκτός μέσα στη πόλη. Οι δρόμοι είναι σχετικά άδαιοι, τα σημάδια των βομβαρδισμών υπαρκτά και τα χτυπήματα από το Ισραήλ πιο τακτικά από οπουδήποτε αλλού στην πρωτεύουσα. Ακόμη και όσοι/ες έχουν ζήσει τον πόλεμο αρκετές φορές στο παρελθόν αποφεύγουν να επισκεφτούν τη γειτονιά αν δεν υπάρχει λόγος. Στη περιήγηση μας με το αμάξι γυρίσαμε όλη τη γειτονιά και είδαμε για πρώτη φορά: λεωφόρους χωρίς κίνηση, δρόμους

κλειστούς από τα ερείπια και διακρίναμε τα παλιά από τα καινούργια χτυπήματα.

✖ Το πιο εμβληματικό σημείο είναι οι δύο κρατήρες γύρω από την δολοφονία του Νασράλα και των υπόλοιπων μελών της Χεζμπολά, Απέναντι από τον τόπο δολοφονίας του Νασράλα υπάρχει ένα internet cafe, ένα κομμωτήριο και ένα γυμναστήριο. Εγκαταλελειμμένα τα περισσότερα, όπως και μεγάλο τμήμα της γειτονιάς. Η Ν. που μας συνοδεύει εξηγεί ότι όταν κλείνεις ραντεβού στη Dahiye δεν κανονίζεις τίποτα για την υπόλοιπη μέρα. Είναι τέτοιο το μπουτιλιάρισμα, αλλά και το πλήθος των ανθρώπων στους δρόμους που αναγκάζεσαι να σπρώχνεις περαστικούς για να συνεχίσεις το βήμα σου. Και φυσικά δεν γνωρίζεις πότε θα καταφέρεις να απεμπλακείς ώστε να επιστρέψεις στις άλλες δουλειές σου.

Εικόνες του Νασράλα και άλλων δολοφονημένων ηγετών της Χεζμπολά βρίσκονται παντού. Ακόμα περισσότερες είναι οι εικόνες των ανωνύμων μαρτύρων, όπως ονομάζονται αυτοί που σκοτώνονται στις μάχες και τους βομβαρδισμούς του Ισραήλ, που επιβιώνουν στη μνήμη των κατοίκων της περιοχής μέσω της υπενθύμισης της θυσίας τους στον δημόσιο χώρο.

Λέει η Ν.: «όταν το Ισραήλ θέλει να δολοφονήσει κάποιον συγκεκριμένο στόχο, δεν υπάρχει καμία προειδοποίηση για τον βομβαρδισμό. Άλλοτε χτυπάνε ένα ή δύο διαμερίσματα με ντρόουν ακριβείας, άλλοτε ισοπεδώνουν ολόκληρα κτίρια. Τα κτίρια εδώ έχουν συνήθως υπόγεια που τα αποκαλούμε καταφύγια. Η νέα τακτική τους είναι να χτυπάνε τα θεμέλια των κτιρίων ώστε αυτά να καταρρέουν ολόκληρα. Παλιότερα είχαμε μια ψευδαίσθηση ασφαλείας όταν πηγαίναμε στα καταφύγια, τώρα δεν έχουμε ούτε αυτό.»

Η κυκλοφορία στους δρόμους επιτηρείται από ένοπλα τσεκ ποιντς της Χεζμπολά. Η Ν. ξανά : «οι στολές τους λένε "Υπερασπιστές της Σημαίας". Εμείς τους λέμε η φωνή μας». Οι περαστικοί τους χαιρετούν εγκάρδια, η παρουσία τους είναι εντελώς αναμενόμενη. Αστυνομία φυσικά δεν υπάρχει, όπως ούτε στην υπόλοιπη Βηρυτό. Άλλο ένα κενό που καλύπτει η Χεζμπολά στην συνοικία. Παραδίπλα, συνεργεία καθαρισμού απομακρύνουν μπάζα και συντρίμια από τους βομβαρδισμούς. Εδώ ο κεντρικός Δήμος της Βηρυτού συνεργάζεται με τις πολιτικές υπηρεσίες της Χεζμπολά για να διατηρηθεί η γειτονιά σε μια λειτουργική κατάσταση. Κάποιοι παίζουν τάβλι μπροστά στα μαγαζιά που έχουν απομείνει ανοιχτά, άλλοι κουρεύονται στα κομμωτήρια προσφέροντας όψεις μιας κανονικότητας που παλεύει να επιβιώσει ενάντια στις εντολές εκκένωσης, τους βομβαρδισμούς και την μόνιμη απειλή του θανάτου.

Αυτός ο πόλεμος έχει κάτι διαφορετικό. Η Ν. μας λέει ότι στους προηγούμενους πολέμους (2006, 2023-2024) η συνηθισμένη φράση ήταν «όταν τελειώσει ο πόλεμος θα κάνουμε αυτό το ταξίδι, αυτή τη γιορτή κλπ. Τώρα νιώθουμε ότι δεν μπορούμε να προβλέψουμε πως θα είναι η κατάσταση». Η αίσθηση εδώ είναι ότι αυτός ο πόλεμος θα είναι ο τελευταίος. Όλη η περιοχή είναι σε τεντωμένο σκοινί.

Αυτός πόλεμος δυστυχώς δεν θα είναι ο τελευταίος. Όμως θα είναι αυτός που θα καθορίσει την έκβαση των επόμενων.

Αυτή η γενιά δεν θα κάνει εμφύλιο

Μια από τις αμφιβολίες και τις ανησυχίες που είχαμε πριν έρθουμε στον Λίβανο, ήταν ότι η επίθεση στον Νότο θα έκανε τον ένα να στραφεί απέναντι στον άλλον. Ότι η στρατηγική του ισραηλινής επίθεσης έχει να κάνει με την δημιουργία έντασης και να στρέψει τον έναν ενάντια στην άλλη στο εσωτερικό.

Όσα είπαμε στην αρχή είναι κομμάτι της ευρύτερης εικόνας. Ωστόσο, το πιο καθοριστικό είναι ότι όσους ρωτήσαμε μας έδωσαν την ίδια απάντηση. Διαφορετικοί άνθρωποι από όλες τις θρησκευτικές ομάδες και τις ηλικίες. Οι μεγαλύτεροι μας έλεγαν τις εμπειρίες και τις διαφορές με τον εμφύλιο του παρελθόντος. Οι νεότεροι όμως μας έλεγαν με βεβαιότητα:

“Διαφωνούμε ακόμη και μέσα στις οικογένειες μας. Ξέρουμε όπως ότι έχουμε ο ένας τον άλλο και αυτό είναι που μας έχει κρατήσει και μας κρατάει ακόμη. Αν γίνει εμφύλιος, θα χρειαστεί να πυροβολήσουμε κάποιον μέσα στο σπίτι μας και αυτό δεν θα το κάνουμε.

Αυτή η γενιά δεν θα κάνει εμφύλιο”.